

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Балан М.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Боднарук І.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

В системі шкільної освіти країн Західної Європи чільне місце відводиться заняттям музикою, адже формування особистості засобами різних видів мистецтв вважають одним із важливих чинників духовного розвитку. Кожна країна має свою специфіку організації шкільної музичної освіти, що складається упродовж сотні років. Вивчення освітніх систем різних країн дозволяє педагогу-музиканту значно розширити свій кругозір, поглибити знання щодо методики викладання предмету та успішно використовувати набутий досвід у власній професійній діяльності.

Німеччина – країна давніх музичних традицій, де ще з часів зародження держави музика була присутня і в церковних співах, і в палацах королів, і в лицарських музикуваннях. Величезна фольклорна спадщина, що передається від батьків до дітей, була доступною простому народу. Ця країна дала світу Й. Баха, Л. Бетховена, Р. Вагнера, Й. Штрауса, Р. Шумана та багато інших відомих на весь світ композиторів. І зараз в цій країні велике значення надається музичній освіті підростаючого покоління.

Цілісно та докладно висвітлив свою концепцію музичного навчання та виховання відомий німецький педагог-музикант К. Орф. Питання, пов'язані з функціонуванням системи музичної освіти у Німеччині, розглядали у своїх наукових працях Н. Біла, В. Брайнін, Ф. Булкін, І. Гляйсберг, Р. Нойманн, Я. Ростовський, В. Черкасов, Н. Штурман та інші дослідники.

Згідно ст. 7 Основного закону, вся система шкільної освіти знаходиться під контролем країни. У зв'язку з федеральним розподілом країни компетенції в системі освіти поділені між федерацією і землями. Законодавство і управління в системі навчання знаходиться в основному в компетенції земель [2, с. 16-17].

Можливість набути музичного досвіду в період дитинства та юності всім без винятку членам німецького суспільства надають загальноосвітні школи різних типів: початкова, реальна, головна, об'єднана (інтегрована), спеціальна школи, гімназія та альтернативні навчальні заклади (школи Монтесорі, вальдорфські школи тощо). Найважливішими нормативними документами з питань організації шкільного музично-освітнього процесу у Німеччині є навчальні плани (назви на різних землях можуть варіюватися: навчальний план, освітній план, рамкові директиви, основний куррикулум, рамковий план та ін.), розроблювані спеціальною комісією, членами якої є провідні педагоги, науковці й міністерські службовці, затверджені міністерствами федераль-

них земель. Ці плани є диференційованими відповідно до типу навчального закладу й віку учнів [1, с. 26].

У початковій школі предмет «Художнє виховання, музика, праця» має різну кількість годин. Навчальним планом 1-го класу передбачено 3 години на тиждень, у 2-4 класах – по 4 години на вивчення цієї дисципліни. У 5-10 класах учні вивчають предмет «Музика» 1 годину на тиждень. На уроках учителі реалізують принцип інтегрованого навчання, взаємозв'язку музики з літературою, образотворчим мистецтвом, дизайном. Для кожного класу для учнів і учителів, німецькими науковцями розроблено робочі зошити, де відповідно до визначених змістових блоків міститься дидактичний матеріал до кожного уроку. За такого підходу учні свідомо сприймають різний за змістом матеріал (літературний та нотний тексти пісень, ключові поняття з теорії музики, інформацію про композиторів і виконавців, характеристику їхньої творчості тощо) [4, с. 225].

У початковій школі на уроках діти слухають музику, рухаються під неї, вивчають елементарну теорію музики, ознайомлюються з біографіями композиторів та багато співають. Спів вважається основним видом музично-творчої діяльності. Насамперед діти вивчають пісні до релігійних свят, які потім виконують на святковому богослужінні, шкільних концертах, у будинках для літніх людей та в родинному колі. Це формує в учнів духовність і повагу до суспільних цінностей. Діти співають як по нотах, повторюють за вчителем, музикують за ритмічними партитурами, складеними за елементарною системою К. Орфа. Не забувають німецькі вчителі й про розвиток у дітей почуття ритму. Це відбувається природно, з ініціативи самих дітей [4].

Практично у кожній німецькій школі існують фольклорні колективи, інструментальні та вокальні ансамблі, музично-театральні групи, організація яких залежить від можливостей та інтересів школярів, ініціативи музично-педагогічних кадрів та рішення шкільного керівництва [3, с. 27].

В Німеччині діють також і музичні школи (державні та приватні). Вони дають спеціалізовану музичну освіту дітям, які просто захоплюються музикою, та дітям, які планують зробити музику своєю професією. Науковці зазначають, що в цій країні вступити до консерваторії або у інший вищий музичний навчальний заклад дуже складно, так як, здаючи вступні іспити, молода людина повинна підтвердити свій музичний талант. Під час навчання студенти вже виступають з професійними колективами та після закінчення швидко знаходять собі роботу [6].

Музичні школи Німеччини не схожі на традиційні українські. Учні там не ходять п'ять разів на тиждень на уроки фаху, сольфеджіо та музичної літератури. Останніх тут просто не існує. Якщо дитина навчається в музичній школі, вона вчиться грати на певному інструменті, не більше. Діти зовсім не перевантажені, що досить дивно на фоні суворої загальноосвітньої програми. Ще одна відмінність німецьких музичних шкіл від українських – не існує обов'язкового терміну навчання. Ніхто не слідкує за тим, щоб курс тривав 7-8 років, як в Україні. Дитина завжди може кинути навчання у школі через рік-два. До талановитих дітей, які коли-небудь стануть музикантами, викладачі виявляють підвищену увагу. За згодою батьків вони можуть збільшити кількість навчальних годин і часто готують таких учнів до виступів на різноманітних музичних конкурсах [5].

Характерними ознаками функціонування німецьких музичних шкіл є: широкий спектр музично-освітніх пропозицій; відсутність вікового обмеження учнівського контингенту; відкритість до різних музично-стильових напрямків: фольклору, класики, джазу, танцювальної музики, рок- і поп-музики тощо; соціальна спрямованість (спеціальні пропозиції для людей з психічними й фізичними вадами, іноземних громадян, людей похилого віку тощо); відкритість до інших мистецтв (танцю, живопису, театру тощо); активність у місцевому музичному житті; кооперація з іншими навчально-виховними та культурними закладами [3, с. 28].

Розглядаючи німецьку систему шкільної музичної освіти, ми дійшли висновку, що вона реалізується через діяльно-практичний компонент засвоєння музичного мистецтва. Велика увага звертається на розвиток творчих здібностей учнів, формування у них виконавських умінь та навичок у різних видах музичної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Біла Н. Л., Штурман Н. О. Інструментальне музикування у системі музичного виховання Карла Орфа / Н. Л. Біла, Н. О. Штурман // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки: Науковий журнал. – № 1. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. – С. 225-227.
2. Даурова Х. М., Апиш Ф. Н. Система дошкільного и среднего образования современной Германии / Х. М. Даурова, Ф. Н. Апиш. – Майкоп: Редакционно-издательский отдел АГУ. – 2004. – 64 с.
3. Сташевська І. Провідні тенденції розвитку масової музичної освіти на межі тисячоліть // Молодь і ринок. – 2012. – № 5. – С. 24-30.
4. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. / В. Черкасов. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 240 с.
5. Донська І. Як влаштована музична освіта в Німеччині // Освіторія: Електронний журнал. – 2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvitoria.media/opinions/yak-vlashtovana-muzychna-osvita-v-nimechchini-dosvid-ukrayinskoyi-vchytelky/> (дата звернення 02.03.2017)
6. Hoppediz. Статті о воспитании, обучении и развитии детей // Музыкальное воспитание детей в Германии. – Электронный журнал. – 2015. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://hoppediz.ru/muzyikalnoe-vospitanie-detey-v-germanii/> (дата обращения 29.04.2015)

Баранник О.О.

викладач,

Індустріально-педагогічний технікум

Конотопського інституту

Сумського державного університету

КЕЙС-МЕТОД ЯК ФОРМА РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Кейс-метод як техніка навчання, була оригінально застосована для опису реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. В процесі навчання ті, хто навчається, повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблеми, запропонувати можливі рішення і вибрати найкращі з них. Кейси ґрунтуються